

Cesarjevič Rudolf.

Koliko bilo je veselje po vsi široki Avstriji ko je dne 21. avg. 1858 l. brzojav iz Dunaja po vsi državi raznesel novici, da se je rodil v Laksenburgu cesarjevič Rudolf. 6. marca 1880 l. pa nas je zopet veselo iznenadila vest, da se je cesarjevič zaročil s princesinjo Štefanijo belgijsko in dne 10. maja t. l. se je na Dunaji slovesno vršila Njuna poroka.

Cesarjevič je sedaj v 23. letu. Kot naslednika vladarjevega v tako mogočnem cesarstvu dal ga je presvitli njegov oča izvrstno odgojiti. Izvolil mu je najboljših učiteljev, da so nadarjenemu cesarjeviču njegove dušne zmožnosti budili in pripravljali ga na teški posel vladarjev. Blago, čutljivo srce, nagla in bistra razumnost, neodvisnost v mišljenju in ljubezen do avstrijskih narodov so glavne poteze njegovih visokih dušnih darov.

Kakor njegov presvitli oča govori skoraj vse jezike mnogobrojnih in raznih narodov v Avstriji; tako je cesarjevič Rudolf pri zadnji skušnji pokazal, kako temeljito se je naučil ogerskega, češkega, poljskega in drugih jezikov, tako da so se večši učenjaki njegovim odgovorom čudili.

Svoje starše in sestre Rudolf jako ljubi. Kar jih le more razveseliti, vse jim stori. Žalosten je bil, ko se je nadvojvodinja Gizela, s katero je preživel zlato dobo otročjih let, omožila in zapustila svojo družino. Ravno tako ljubi mlado sestrico Valerijo in je ljubil očetove starše. Vsako prosto uro je porabil, da je bil pri njih.

Koliko se je mogel cesarjevič naučiti, dvoje reči mu je tukaj posebno pripomoglo; živo se je namreč zanimal za vsak nauk in bil je toliko histrega uma, da je vselej poglobljeno stvar zadel. Učeniki, ki so posebno vplivali na njega, so bili: Egger pl. Möllwald, Greissdörfer in Krist. Njegovo prvo izobraževanje je vodil dvorni svetovalec M. A. Becker. V vojaščini ga je poučeval generalmajor Reinländer, v pravoznanstvu pa profesor Exner. Posebno pa se zanima svitli cesarjevič za prirodznanstvene vede, v katere ga je vpeljal profesor Hochstetter. Bistro opazuje naravo in kako ljubeznjiv in prijazen je v svojem občevarjanju, nam kažejo njegove bukve, ki imajo naslov: „Petnajst dni na spodnji Donavi.“ Velik prijatelj narave, premeril je že veliko gorá; izurjen lovec in strelec, skoraj v tem doseže svojega očeta.

Svitli cesarjevič ni le prehodil vse važnejše dežele Avstrije, temuč potoval je tudi po Angležkem, Pruskem in posebno dalje časa po Španjskem, in ravno kar se je vrnil iz potovanja v jutrovnih deželah, bil je namreč v Egiptu in potem na božji poti v Palestini, kjer je obiskoval sveta mesta in položil mnogocenna darila na svete kraje. Tako smo naslikali prav ob kratkem slavnega cesarjeviča. Bog ga ohrani Avstriji v korist in slavo!

Princesinja Štefanija.

Princesinja Štefanija rojena je dne 21. majnika 1864 l. v gradu Laeken, pri Bruselju na Belgijskem. Oča ji je vrli belgijski kralj Leopold II., mati pa kraljica Marija, jako skrbno izrejena hči umrlega avstrijskega nadvojvode Jožefa. Štefanija ima jako lepe dušne zmožnosti in ume razen družih jezikov tudi ogerski in češki. Prijazna je v obnašanju, kakor Rudolf. Boljše tovaršice bi si cesarjevič ne bil mogel izbrati in gotovo bo v kratkem času tako priljubljena, kakor Rudolf. Dan 10. maja t. l. se ni praznoval samo na Dunaji, ampak po vsi Avstriji; kajti Vzvišena poročenca sta dika in nada vseh avstrijskih narodov. Nadejamo se, da bosta ljubezen in udanost avstrijskih podložnikov v obilnej meri uživala tudi takrat, kedar jima previdnost Božja naloži težko breme vladarstva!

Gospodarske stvari.

Letina po našem cesarstvu.

Razven Dalmacije bila je druga polovica letošnjega aprila jako hladna, kar je rast močno zadržavalo. Proti drugim letinom smo za 14 ali 3 tedne zaostali, se v, da ne povsod jednako. Prve črešnje iz Gorice so se resnično za 3 tedne zakasnilo. Vendar zaradi tega se ljudje ne pritožujejo. Pravijo, da je prav tako za žita, ki se lepo obraščajo pa tudi za druge rastline, ker jim spomladni mrazovje škoditi ne morejo. Zimne so skoraj povsod lepe. Deža padalo je največ v planinskih deželah, ob Krasu in izhodnji Galiciji, zelo malo pa na Českem in Moravskem, ondi so imeli težave z jarino, tukaj so jo lahko spravili pod zemljo. Koruzo in krompir saditi moti opetno deževno vreme. Hmelj kaže na Českem in zg. Avstriji dobro. Detelja je še nizka pa košata. Sadunosno drevje ne kaže povsod slabo, po nekod prav dobro. Trs še slabo žene v Spod. Avstriji, malo boljše na Štajerskem in Tirolskem, kolikor ga ni pozeblo, v Dalmaciji pa nastavlja že obilno kabrnkov.

Na Hrvatskem tožijo tudi o večnem deževju, vendar ozimne so lepe, vinogradi krepko ženejo in so toraj morali zaradi tega mnogo neokopanih pustiti. Cena je vinu nategnila.

Na Ogerskem so zimne tudi lepe; veliko škode delajo povodnji ob Tisi in Maroši, kder je na tisoče oralov ozimne poplavljenе in uničene. Po nekod setvam nadlegujejo miši in snet. Detelje, travniki, paše so slabe; semtertje živina strada. Trs ni ozebel in kaže do sedaj dobro, jednako tudi pitovno drevje.

Mesečna slepota.

Tudi ta konjska bolezen je po postavi zavarovana in je poprejšnji nekoliko v rodu. Imenu-

jejo to bolezen tudi občasno ali perijodično slepoto, ker se na nji bolnemu konju od časa do časa, če tudi ne v enakih obdobjih, oko vname. Ime mesečne slepote pa je dobila od tod, ker so v starih časih uzrok te bolezni pripisovali delovanju polne lune, kar pa je popolnoma bosa. V rodu pa je zaradi tega s poprejšnjo, ker iz nje zelo lahko črna slepota nastane. Ta bolezen ima svoj postanek v notrajnih uzrokih. Kake posebne prikazni ima ta bolezen? Ko se je konj na gori pri črni slepoti opisani način med hlevne duri postavil, da se mu oči pregledajo, se vidi, da konj na boleno oko skoraj nič ne meži in da je kolno. Ker je ta solzna tekočina zelo razjedavna, lasje na spodnji obrvi sem ter tje razje in jih skoraj ni na obrvi. Obrvi so večidel otekli in vroči. Prva prozorna koža v očesu, ktero roženica imenujejo, ni tako živo svitla kakor v zdravem očesu. Punčica sred očesa je v senci in v svitlobi zelo stisnjena. V sprednji očesni kamri se vidi vmazana, rumena, kosmuljasta tvarina, ktera po očesu kakor oblak sem ter tje plava. Brž v začetku, ko se bolezen začne izcimljevat, jo je mogoče z veliko skrbljivostjo ozdraviti. Navadno nastane iz nje črna slepota ali mrena na očesu. Iz česa pa ta bolezen nastane? Večidel so isti vzroki tudi ti bolezni, ktere smo pri črni slepoti naveli. Vnetje možganov ali pa tudi močen pretres njihov tudi to bolezen povzroča.

Vinska cena bo ostala, kakor je, dokler ne bodo vinogradi začeli cveteti. Potem utegne vino od l. 1880 iti nazaj, staremu vinu pa ostati stara cena. Tega je sploh malo in le v velikih kletih. Vino od l. 1880 velja Slov. goričko, Mariborsko, Wurmborsko, Frauheimsko 65—75 fl. štrtinjak, Ptujsko, Konjiško belo in Haloško 75—85 fl. Radiselsko, Turkošačko, Ljutomersko, Pekersko 85—120 fl. Starejše vino se nikder ne dobi pod 75 fl. Vkljub temu prihajajo na Štajersko uže ogerski kupci, znamenje, da je ogersko vino razprodano!

Vlada namerava gruntnim posestnikom zadolženim tako pomagati, da poskrbi za postavo, po kateri bodo mogli visoke obrestne procenke z menjšimi zamenjavati t. j. kdor plačuje sedaj 6% od dolga, bi morebiti potem plačeval samo 5 ali 4%, kar bi bila precejšnja pomoč!

Sejmi na Koroškem 16. maja Celovec, Doberla ves, 17. maja Kotiče, 31. maja Milstadt, Eberštaju.

Dopisi.

Iz Maribora. (Cesarjevičevo poroko) smo obhajali, kolikor mogoče svečano, Slovenci in Nemci. Slovenska čitalnica imela je svojo svečanost v nedeljo večer. Najprvle so gg. pripravniki zapeli krasno pesen iz opere „Don Juan“. Peveci in jih vodja g. Vavroh zaslužili so priznanje in zahvalo navzoče številne gospode, gospá in gospodičen. Potem je g. profesor dr. Pajek imel

slavnostni govor, ki je bil izvrsten in navduševalen; povdarjal je zvestobo Slovencev do cesarske rodline in še zlasti domoljubne zasluge domačega našega slovenskega regimenta šte. 47 baron Litzelhofen. Zbrani so z burnimi „živijo“ klici pritrdili in potem je možki zbor podpiran od orkestra zapel cesarsko pesen. Drugo je se tudi vse točno vršilo po načrtu. Jako dopalo je igranje na citrah, katero ste izvrševale dve odlični gospodični podpirani od mojstra na citrah, od g. Omuleca. Stanko-Vrazova koračnica je slovesnot završila. Potem je bilo živahno plesanje. V pondeljek zvečer je se čitalnica odlikovala s prekrasnim razsvetljenjem svojih oken na poštno ulico. Lep transparent, mnogo lučic in bengalični ogenj bil je priredjen. Sploh pa je vse mesto bilo krasno razsvetljeno in številne zastave so bile razobešene, večidel cesarske, mnogo rudeče-belih, nekaj štajerskih, 12 rudečo-črno-zlatih, a nobena črno-bela pruska sraka. Godba, streljanje, pogostenje vojakov, obdarovanje siromakov in slovesna služba božja, to se je vršilo v torek. Sv. mešo so služili preč. g. stolni dekan M. Pak. čeravno so slabi in bolehní. Knezoškof so se mudili na Dunaji, a stolni prošt so žali Bog tako boleni, da ne smejo iz biše. Šolske sestre so podpirane od družbe katol. gospa 220 ubogih deklic pogostile. Naposled omenimo še slavnosti, katero je učeča se mladina v dijaškem semenišči priredila v torek zvečer ob 5 uri. Navzočih je bilo več preč gg. kanonikov, bogoslovskih profesorjev in drugih. Vse točke programa so bile izvrstno sestavljene in jednako pevane in deklamovane v živahno odobravanje in priznavanje navzočih gostov. — Program je bil ta: 1. „Hoch Oesterreich“, mešan zbor od J. Miklošiča. 2. Fest-Prolog. 3. O poroki cesarjeviča Rudolfa, pesen za dva glasa od Nedveda. 4. Cesarjeviča Rudolfa mladost, govor. 5. „O polnoči“, bariton-solo od G. Ipavca. 6. Die Martinswand, von An. Grün, deklamacija. 7. Žalosten glas zvonov, čveterospev od Riharja. 8. Vstajenje, od X., deklamacija. Bože živi, možki zbor od Tovačovskyja. 10. Volkshymne.

Iz Ptuja. (Potrebo okrajne posojilnice) je g. prof. Žitek dokazival tako: če bode pošten in veljaven kmet, in takih je v ptujskem okraji hvala Bogu še mnogo, v penezni zadregi in pride k okrajnej branilnici pomoči iskat, ne bode se njegova prošnja tako odlagala, kakor je navada pri drugih zavodih. Okrajna branilnica ima lep namen kmetskim posestnikom res pomagati, in zato ne bode tako osorno in bezobzirno postopala in dolžnika taki tolžiti začela, če ob pravej uri obresti ne prinese. Saj vemo, ka je pri najboljše volji kmetu v časi nemogoče, taisti den, ko čas za obresti preteče, denarjev dobiti. Če kmet denarjev silno potrebuje, kaj stori? Preden bi njih iz branilnice dobil, preteče navadno več tednov. Zato je primoran iti k premožnemu zasebniku, ki jih, ako nima gotovih v rokah, v kratkem lahko